

พระสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตัดสินคดีสาวไทยเล่นชู้

วิบูล วิจิตรวาทการ

ในแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ชาวไทยมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย ไม่มีปัญหาเรื่องข้าวยากหมากแพงหรือศึกสงครามมาประชิดบ้านเมือง

องค์พระเจ้าแผ่นดินเองก็ทรงเมตตากรุณาต่อประชาชน ประชาชนผู้ใดมีปัญหาด้านการค้าขายหรือครอบครัวไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือใหญ่ ก็สามารถจะทำเรื่องยื่นฎีกาถวายขอการตัดสินจากองค์พระมหากษัตริย์ได้

แม้กระทั่งเรื่องเมียเลือกรักผัว เป็นชู้กับผู้อื่น ก็ยังมีมารบกวนพระทัยให้ตัดสินความ

เรื่องหนึ่งที่เราอ่านพบได้จากประชุมประกาศของรัชกาลที่ 4 เกี่ยวกับหญิงสาวผู้หนึ่งมีชื่อนางทรัพย์ เป็นบุตรสาวของขุนนางผู้ใหญ่มีศักดิ์ศรี และแต่งงานกับข้าราชการหนุ่มซึ่งมียศเป็นท่านขุน แต่กลับมักงายฝ่ายต่ำไปเล่นชู้กับตำรวจ หลับนอนสมสู่กันจนผัวจับได้ในเตียง

เรื่องร้อนจนถึงองค์พระเจ้าแผ่นดินต้องทรงตัดสินความ เพราะนางทรัพย์นี้ยืนยันว่ารักชายชู้มากกว่าผัวของตน จึงจะไปร่วมชีวิตกับชายที่ต่ำกว่าจนตาย

การตัดสินขององค์พระมหากษัตริย์นี้ พวกเราที่เป็นคนสมัยใหม่จะเห็นด้วยกับพระองค์หรือไม่ ก็แล้วแต่การพิจารณาของท่านผู้อ่านแต่ละท่าน

ตามประกาศนี้ เล่าในตอนเริ่มต้นว่า

“แต่ก่อนนี้ไป นายไทย มหาดเล็ก ซึ่งแต่ก่อนเป็นนายรองชิต บัดนี้เป็นขุนนครเขตรเกษมศรี รองปลัดกรมกองตระเวนขวา แต่งเถ้าแก่ไปขอนางสาวทรัพย์ บุตรีพระยาเทพอรชุนเป็นภรรยา ได้ปลุกหอบปลุกเรื่อนอยู่ด้วยกันแล้วได้ให้ท้าวสมศักดิ์ (นก) พาทรัพย์เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทข้างใน ได้พระราชทานเงินตราให้ทรัพย์เมื่อเวลาเข้าไปเฝ้าบ้าง

ครั้นภายหลังทรัพย์กับนายรองชิตโกรธซึ่งขุนเคื่องกัน นายรองชิตมาอยู่บ้านเดิม ไปมาหาสู่ทรัพย์แต่ห่าง ๆ

ภายหลังทรัพย์มีชู้กับพันสรสิทธิ์ (ป็น) ในกรมพระตำรวจแลเมื่อพระยาเทพอรชุนไม่ได้อยู่บ้าน ไปราชการมณฑลนครศรีธรรมราช นายรองชิตไปหาทรัพย์ จับได้พันสรสิทธิ์ที่เป็นชายชู้ในที่นอนเตียงไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายรองชิตเห็นว่าทรัพย์เคยได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททรงรู้จักอยู่ จึงนำความนั้นกราบทูลพระกรุณา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ลูกขุนปรับชายชู้ตามคักดินานายรองชิต เสร็จแล้วหญิงสมัครจะมักจะไปอยู่กับชายชู้ ชายชู้ก็สมัครจะรับไป เพราะได้เสียเบี้ยปรับมากแล้ว

มีพระบรมราชโองการดำรัสว่า ทรัพย์เป็นบุตรขุนนางมีบรรดาศักดิ์ ไม่เป็นหญิงบุตรบิดามารดาสามัญเสมอราชฎา จะโปรดให้เป็นไปตามใจทรัพย์แลชายชู้ของทรัพย์ไม่ได้ พระยาเทพอรชุนบิดาของทรัพย์ก็ไปราชการอยู่ไกล ภายหลังเกิดความเรื่องขึ้น พระยาเทพอรชุนจะว่าอย่างไรก็ยังไม่ทราบ

จึงโปรดให้หาตัวนายพิศาล หุ้มแพร ในพระบวรราชวัง แลบุตรพระยาเทพอรชุนที่เป็นมหาดเล็กหลายนายมาแล้ว มีพระบรมราชโองการดำรัสถามว่า ทรัพย์ บุตรีพระยาเทพอรชุนนอกใจนายรองชิตผู้เฒ่า ยอมให้พันสรสิทธิ์ทำชู้ จนนายรองชิตผู้เฒ่าจับได้

บัดนี้ชายชู้ก็เสียเบี้ยปรับเสร็จแล้ว ตัวทรัพย์จะสมัครไปอยู่กับชายชู้ ญาติพี่น้องจะยอมให้หรือไม่ คาดเห็นว่าพระยาเทพอรชุนจะยอมยกให้ชายชู้หรือไม่

บุตรพระยาเทพอรชุนทุกนายกราบทูลพระกรุณาว่าไม่ยอม คาดใจพระยาเทพอรชุนว่าเห็นจะไม่ยอมให้ไปกับชายชู้

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้มอบตัวทรัพย์ให้นายพิศาล พี่ชายของทรัพย์รับตัวทรัพย์ไปจำไว้คอยท่าพระยาเทพอรชุน การต่อไปข้างหน้าสุดแต่พระยาเทพอรชุนผู้บิดา”

การตัดสินของสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ในกรณีของนางทรัพย์นี้ ท่านผู้อ่านจะสังเกตได้ว่าผิดเพี้ยนไปจากการตัดสินเกี่ยวกับนางอำแดงราชฎาสามัญสาว ที่เล่าไว้ในฉบับก่อน

ในกรณีของนางอำแดงนั้น สมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงตัดสินให้มีสิทธิ์อยู่กับชายที่ตนรักและยินดีเป็นผัว เพราะชายทั้งสองเป็นราชฎาสามัญธรรมดา ดำเนินชีวิตอยู่ในระดับเดียวกัน

แต่ในกรณีของนางทรัพย์นี้สมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพิจารณาถึงการที่เธอเป็นบุตรของขุนนางผู้ใหญ่ และได้แต่งงานเป็นฝั่งเป็นฝากับข้าราชการสำคัญเป็นหลักแหล่ง ไม่ทรงเห็นด้วยที่นางทรัพย์จะมีใจใฝ่ต่ำ ยินดีเป็นเมียตำรวจโดยไม่ได้รับการยินยอมจากบิดา

จึงทรงให้จำตัวนางทรัพย์ไว้ที่บ้าน มีพี่ชายเป็นผู้ควบคุมดูแล จนกว่าบิดาจะกลับมาตัดสิน

การพิจารณาคดีนี้ องค์กรเจ้าแผ่นดินทรงให้เกียรติแก่บิดาของนางทรัพย์ ทรงอธิบายต่อไป

ในประกาศว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ผู้หญิงสมควรจะไปอยู่กับผู้ชาย ผู้ชายก็สมควรจะรัก แต่ญาติพี่น้องของหญิงเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์สูง เขาไม่ยอมเลย ก็ในความจริงนั้นตามรูปความ ก็ควรจะส่งตัดสินให้ตามใจหญิงสมควร เหมือนกับความฎีกาสองเรื่องนี้ ท่านทั้งหลายเป็นอันมากที่ไม่ได้มาพิจารณาการให้ละเอียด ก็ดูเหมือนจะเห็นไปอย่างนั้นด้วย

แต่เมื่อพิเคราะห์ให้ละเอียดไป ระวังการแต่หลังมา เห็นว่าหญิงในตระกูลนั้นไม่เคยตกเป็นภรรยาผู้ที่ต่ำศักดิ์เสมอกับชายผู้หญิงนั้นรักเลย ชายคนนั้นมักใหญ่ใฝ่สูง เอื้อมเข้าไปสมคบกับหญิงในตระกูลสูงเช่นนั้น เป็นที่แปลกใจของคนในตระกูลนั้นทั้งสิ้น

ถ้าจะตัดสินให้ตามใจหญิงแล้ว คนในตระกูลนั้นทั้งสิ้น เขาคงคิดว่าผู้ปกครองแผ่นดินลดศักดิ์ตระกูลเขาให้ต่ำไป ตัวอย่างจะเป็นที่ที่เขาเสียใจไม่รู้หาย ถึงจะบังคับชายให้เสียเบี้ยละเมิดแก่เขาให้แก่เขาตามกฎหมายอย่างไรก็ตาม ถึงจะเสียให้เขาสักร้อยซึ่งเป็นเบี้ยปรับ เขาก็ลั่นวาจาว่าไม่ยอมยินดีรับเป็นอันขาดทีเดียว

อนึ่ง ถ้าจะตัดสินใจให้ชายหญิงคู่กัน ได้อยู่ด้วยกันตามสมัครรักใคร่กันแล้ว ผู้ตัดสินเองก็ดูเป็นโง่งมหนัก ไม่รู้เท่ารู้ทันคนเสีย ถูกหลอกถูกลวงกลักร้ายเข้ามาในพระราชวัง โทษเสมอกับฎแต่แผ่นดินเก่ามาจนแผ่นดินใหม่ ก็จะเป็นอันไม่รู้เท่าอายกบฏอีกกบฏเสีย

การที่ปรากฏว่าไม่เท่านั้น จะเป็นที่จะให้คนลวนลามต่าง ๆ หนทางนั้นมากล้ากรายพระราชสถานต่อไปในภายหลัง จึงประกาศมาขอให้ผู้มีปัญญาไตร่ตรองดู

แต่ความสามัญในโรงศาลในกรุงแลหัวเมืองทั้งปวง ให้ตุลาการพิจารณาสังเกตตระกูลหญิง-ตระกูลชาย แลเปรียบเทียบให้คล้ายกับกระแสพระราชดำริ ก็ซึ่งถือลัทธิว่าชายถูกต้องหญิงแล้ว ก็ชื่อว่าป็นเมียนั้นใช้ไม่ได้ ให้บังคับตามใจสมัครในตระกูลหญิงที่ต่ำ แลตามใจบิดามารดาพี่น้องหญิงในตระกูลที่สูงศักดิ์ ตามบังคับนี้เกิด

วิสัยตระกูลต่ำมีแต่คิดจะหาเงินหาทอง ย่อมข่มขืนบุตรหลานของตนแล้วเอาไปขายไปให้ ให้ไปต้องทนยากอยู่ในที่ที่ตัวจะได้เงินได้ทองมาก แต่บุตรไม่ควรที่จะต้องยากเพราะบิดามารดา จึงต้องตัดสินให้ตามใจบุตรสมัคร

ประการหนึ่ง หญิงก็ไม่ควรจะสึกหอรหมากไปหลายแห่งในตระกูลต่ำ ถ้าตัดสินให้เป็นของบิดามารดาแล้ว ก็จะทำให้สึกหอรหมากไป

ดังเช่นเป็นในความฎีกาสองเรื่องนี้ ก็ในตระกูลสูงโดยว่าหญิงพลัดไปสึกหอรในสถานที่ต่ำ เป็นที่อับอายขายหน้าแก่ญาติพี่น้อง ก็เมื่อคืนมาให้ญาติพี่น้อง ถึงไปต้องสึกหอรเป็นสองซ้ำ สามซ้ำ

ญาติพี่น้องทั้งปวงคงจะไม่ยอมไปสึกหอรในตระกูลต่ำ โดยจะต้องสึกหอรเขาจะจะให้ไปสึกหอรในที่ที่
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีศักดิ์สูงเป็นที่ยำเกรงกลัวของคนเป็นอันมาก คนทั้งปวงเกรงใจไม่ออกมาพูดถึงความเรื่อนั้นได้ ก็
เป็นอันแก้ภัยให้หายไปโดยลำดับ เพราะจะทำคนทั้งหลายให้ลืมความนั้นเสีย”

เมื่อไทยในสมัยโบราณนั้น การเป็นคนชั้นต่ำชั้นสูง มาจากตระกูลขุนนางผู้ใหญ่หรือพ่อแม่
เป็นคนธรรมดาสามัญ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต

ความเชื่อมั่นของคนทั่วไปในสมัยนั้น ถือว่าเปิดก็ต้องอยู่กับเปิด หงส์ก็ต้องอยู่กับหงส์

คนชั้นต่ำคลุกคลีอยู่กับคนชั้นต่ำนั้นถูกต้องแล้ว

ส่วนผู้ที่มีตระกูลชั้นสูง ก็ควรจะสมสู่ร่วมกับบุคคลในระดับเดียวกัน

สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีถึงความประหลาดของพ่อแม่ของคนสามัญใน
สมัยโบราณที่มักจะมีลูกทั้งชายและหญิงเป็นผักเป็นปลาหรือสัตว์เลื้อยในบ้าน มีไว้เพื่อขายให้ผู้อื่น
โดยหวังจะนำความสุขสบายมาให้ตนเอง

พ่อแม่คนสามัญในสมัยโบราณนั้น มักจะไม่คิดว่าจะเป็นสามีที่ดีที่สุดสำหรับลูกสาวของตน
แต่จะคิดไปในทางทำนองว่า ใครจะมาซื้อลูกสาวด้วยเงินมากที่สุด

เพราะเหตุนี้สมเด็จพระจอมเกล้าจึงทรงแนะนำให้ตุลาการตัดสินมีกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไป
ในทางที่เมตตาต่อตัวลูกสาว โดยทรงรับสั่งให้ยินยอมให้เธอเลือกผู้ที่ตนสมัครใจร่วมชีวิตด้วย

แต่ในกรณีหญิงสาวที่มาจากตระกูลสูงนั้น มีสิทธิ์ที่จะเลือกสามีน้อยลง เพราะเรื่องชั้น
วรรณะถือเป็นสำคัญ

หากหญิงใดใฝ่ต่ำไปเล่นชู้กับชายสามัญ พระองค์ก็มักจะไม่ทรงอนุญาต นอกจากพ่อแม่
จะเต็มใจจริง ๆ ไม่รังเกียจที่จะเสียชื่อเสียงให้คนครหาขึ้นท้าวว่าลูกสาวไม่รักดี ไม่นึกถึงเกียรติยศของ
พ่อแม่พี่น้อง

ข้อหนึ่งที่คุณเขียนมาถึง เวลาอ่านเรื่องที่เพิ่งเล่ามานี้ การที่คนไทยเราในสมัยโบราณ ไม่มี
แหล่ง Hang Up เกี่ยวกับเรื่องทางเพศนี้เท่าไร การเล่นชู้กันนั้นก็ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องเลวร้าย ถึงกับ
ทำโทษภรรยา เพียงแต่ให้ชายชู้นั้นเสียเบี้ยปรับแก้สามี เรื่องก็หมดสิ้นลงได้

นี่คงจะเป็นเพราะผู้ชายเองก็มีสิทธิ์มีเมียนับไม่ถ้วน จะไปนอนกับผู้หญิงสักกี่คนก็ตาม หาก
หญิงสาวเหล่านั้นไม่มีเจ้าของก็ไม่ถือว่าเป็นชู้

เพราะฉะนั้นบางทีสตรีผู้ใดทนทรมานไม่ได้ ไปหลบนอนเป็นชู้กับชายอื่น คนและกฎหมาย
จึงผ่อนผันหนักเป็นเบาไม่เอาโทษกับตัวเธอแต่อย่างใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้